

UUSIA NÄKÖKULMIA SEINÄJOEN PERUSOPETUKSEN HYVINVOINTI- JA YKSINÄISYYSTUTKIMUKSEEN

7.6.2017, Seinäjoki

Uusi tutkimusraportti 2017 jatkaa vuonna 2014 Seinäjoella aloitetun lapsiin ja nuoriin kohdistuneen tutkimuksen tulosten julkituomista.

Kiusaamista tapahtuu edelleen huolimatta kaikesta, mitä sen kitkemiseksi on tehty ja tehdään. Katsottiin tarpeelliseksi selvittää, onko olemassa kokonaisia oppilasryhmiä, joille oman paikan löytäminen koulussa ja muissa tärkeissä yhteisöissä on vaikeaa joidenkin sellaisten yhteiskunnallisten tekijöiden vuoksi, joihin he eivät itse pysty vaikuttamaan.

Seinäjoen perusopetuksessa tehtiin vuonna 2014 tutkimus, joka kohdistui oppilaiden kokemaan hyvinvointiin sekä hyvinvointia estäviin ja lisääviin tekijöihin.

Tutkimusaineistoa kerätessä oppilaille esitetyt kysymykset koskivat enimmäkseen arkielämää ja vertaissuhteita, vanhempien ja koulun välistä yhteydenpitoa, oppilaiden tulevaisuuden suunnitelmia sekä kokemuksia mahdollisuuksista vaikuttaa omaan elämään. Tärkeinä osa-alueina olivat kiusaaminen ja yksinäisyys, sillä näissä yhdistyvät monet tasapainoista kehitystä ja oppimista heikentävät ja jopa syrjäytymisriskiä lisäävät asiat.

Tutkijat olivat **ma. professori Leena Koivusilta** (Tampereen yliopiston, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Seinäjoen yliopistokeskuksen Epanet-verkosto) ja **dosentti, Niina Junttila** (Turun yliopisto). Tiedot kerättiin koulupäivän aikana Webropol-kyselyllä, jonka toteuttamisesta huolehtivat yhdysopettajat. Vastaaajina olivat neljäs-, seitsemäs- ja kahdeksaluokkalaiset, yhteensä 1270 oppilasta.

Vaikka oppilaiden hyvinvointi kokonaisuutena oli hyvä, kaikki oppilaat eivät tunteneet kuuluvuutta kouluyhteisöön tai kokivat, että eivät tule omana itsenään hyväksytyiksi muiden oppilaiden joukossa. Koettiin myös yksinäisyyttä, kiusatuksi tuleamista ja turvattomuuden tunteita.

Uusi tutkimusraportti 2017

Oppilaiden hyvinvointierojen tasoittaminen edellyttää, että henkilökohtaisten ominaisuuksien lisäksi saadaan tietoa siitä, onko olemassa kokonaisia oppilasryhmiä, joiden hyvinvointi uhkaa jäädä heikoksi. Tämä on mahdollista, jos on olemassa koko yhteiskunnan tasolla vaikuttavia rakenteellista (sosioekonomista) epätasa-arvoa lisääviä tekijöitä. Koska tiedetään, että väestöryhmien hyvinvointierot ovat suuri ja sitkeästi säilyvä ongelma koko suomalaisessa yhteiskunnassa, päätettiin tutkia, näyttääkö tällaisia eroja esiintyvän myös Seinäjoen koululaisilla.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville, minkälaisia perheen sosioekonomisen aseman mukaisia eroja Seinäjoen perusopetukseen osallistuneilla oppilailla oli yleisessä ja koulu yhteisössä koetussa sosiaalisessa hyvinvoinnissa, tulevaisuuden voimavaroissa ja tulevaisuutta koskevissa ajatuksissa vuoden 2014 alussa. Sosioekonomisen aseman osoittimina käytettiin perheen materiaalisesta varallisuudesta indeksia, tietoa siitä, olivatko vanhemmat kokeneet työttömyyttä tai olleet pakkolomalla viimeksi kuluneen vuoden aikana, perherakennetta sekä (vain yläkoululaisilla) vanhempien korkeinta koulutusta.

Aineisto kerättiin maaliskuussa 2014 osana koulupäivää Internet-pohjaisella Webropol-kyselyllä, johon vastasi 399 neljäsluokkalaista (poikia 47 %, tyttöjä 53 %), 415 seitsemäsluokkalaista (49 %, 51 %) ja 448 kahdeksasluokkalaista (48 %, 52 %). Vastausprosentit laskettuna kunkin vuosiluokan oppilasmääristä olivat neljäsluokkalaisilla 49 % (N=811), seitsemäs- ja kahdeksasluokkalaisilla (yhteenlaskettuna) 64 % (N=1351).

Tutkimuksessa ilmenee paljon eroja ja miten eroihin voidaan vaikuttaa?

Tutkimuksessa eroja ilmenee melko paljon, vaikka vastaajat saattoivat painottaa hyväosaisimpiin. Taloudellisilta ja sosiaalisilta voimavaroiltaan erilaisissa perheoloissa elävien lasten ja nuorten hyvinvointierot voivat myös kertoa sukupolvelta toiselle siirtyvästä hyvä- tai huono-osaisuudesta. Tutkimuksen merkityksenä on toimia muistuttajana aloitetun hyvän työn jatkamisen tärkeydestä ja työmenetelmien edelleen kehittämisen tarpeesta. Hyvinvointierot tuntuvat kaikkialla säilyvän, vaikka paljon tehdään.

Tutkimuksen eroihin huomiota kiinnitettäessä ja pohdittaessa, miten niihin voidaan vaikuttaa, keskusteluun voidaan nostaa ainakin seuraavia näkökulmia:

Tärkeää on

- kehittää edelleen koulun ja kodin välisen yhteydenpidon muotoja siten, että erilaisista oloista ja elämäntilanteista tulevien vanhempien kynnys osallistumiseen olisi mahdollisimman matala
- kehittää kaikkien saavutettavissa olevaa edullista harrastustoimintaa (erityisesti liikuntaa) ja tehdä siitä enemmän maksavan harrastamisen kanssa yhtä houkuttelevaa ja trendikästä
- luoda lisää mahdollisuuksia sille, että jokainen oppilas kokee itsensä tärkeäksi koulun vertaisryhmissä ja tätä kautta pystyy kehittämään omia vahvuuksiaan
- tuoda eri alojen ammattilaisten koulutuksessa esiin perhetaustojen merkitys hyvinvoinnille ja luoda valmiuksia monialaiseen yhteistyöhön, jossa tasa-arvonäkökulma on läsnä.
- hyvinvoinnin tasa-arvon lisäämiseksi on ylläpitää ja kehittää yhteiskunnan palvelu- ja tukijärjestelmiä ja vahvistaa hallinnonalojen yhteistyötä

Leena Koivusilta, ma. professori

Jari Jaskari, perusopetusjohtaja

